

Francijā jau otrā Tukuma muzeja izstāde par Sibīrijā rakstītajām vēstulēm uz bērza tāss

Sagaidot Totalitāro režīmu upuru piemiņas Eiropas dienu, 20. augustā Marsevolas priorijā (*Marcevo*) Francijā atklāta izstāde "Sibīrijas vēstules. Nepieciešamība rakstīt". Tā ir jau otrā izstāde Francijā, kas veltīta UNESCO programmas "Pasaules atmiņa" Latvijas nacionālajā reģistrā iekļautajai nominācijai "Sibīrijā rakstītas vēstules uz bērza tāss" un cilvēkiem, kas bija deportēti no dzimtās zemes uz attāliem Padomju Savienības rajoniem dēļ viņu pārliecības.

Izstādes ideja radās biedrībām "Les Amis de l'Esparrou" (Esparū draugu biedrība, Francija) un "Via Ars" (Latvija) satiekoties ar Tukuma muzeja direktori Agritu Ozolu, divu grāmatu autori par Sibīrijas vēstulēm uz bērza tāss, un Elzu Serdāni (dzim.Trumekalni), kura izsūtīta uz Sibīriju 11 gadu vecumā. Elza ir viena no daudzajiem bērniem, kas bērnībā piedzīvoja traģiskus mirkļus un vēlas nodot nākamajām paaudzēm savas liecības, uzsverot demokrātisko brīvību trauslumu.

Žils Bonviāls, biedrības "Les Amis de l'Esparrou" prezidents, izstādes ievadā uzsver, ka: "Latvija ir jauna valsts Eiropas ziemeļdaļā Baltijas jūras krastos, kas oficiāli pastāv tikai kopš Pirmā pasaules kara beigām. Tomēr tās gadsimtiem seno un bagāto vēsturi raksturo latviešu tautas pretošanās gars. Stājoties pretī daudzām poļu, zviedru, vācu vai krievu invāzijām vai okupācijām, tā pratusi saglabāt savu valodu, kultūru un tradīcijas. Ar skatienu brīvības un laikmetīguma virzienā, Latvija nevienu brīdi nav aizmirsusi savu bieži vien sāpīgo bagātņi, konkrēti padomju okupācijas režīma nežēlību. 1945. gadā, kad lielākajai daļai eiropiešu Otrā pasaules kara šausmas bija beigušās, Latvija atkal piedzīvoja padomju okupāciju. Aresti, spīdzināšanas un deportācijas pastāvēja kā dramatiska realitāte. 1949.gada 25.martā masveida deportācijas visās Padomju Savienības okupētajās teritorijās skāra tos, kas izrādīja pretestību padomju okupācijas režīmam, un viņu ģimenes locekļus. Līdzīgi kā 1941.gadā arestēja vīriešus, bet viņu sievas un bērnus piespiedu kārtā izsūtīja uz dzīvi Sibīrijā un nodarbināja spaidi darbos. Daudzi no viņiem neizdzīvoja ārkārtīgi grūto dzīves apstākļu un smagā darba dēļ."

Pavisam šobrīd ir apzinātas 52 vēstules uz bērza tāss, ko saviem tuviniekiem vai draugiem rakstījuši 19 izsūtītie vai par pretošanos režīmam arestētie cilvēki. Izstāde "Sibīrijas vēstules. Nepieciešamība rakstīt", kas skatāma Marcevolas priorijā, veltīta astoņu personāžu likteņstāstiem: **Zalmana Gutina, Rasmus Kraukles, Lilijas Villas, Lilijas Binavas-Binaus, Gaidas Eglītes, Voldemāra Mežaka, Aleksandra Pelēča un Elzas Serdānes.**

Šī izstāde stāsta par minēto cilvēku apņēmību izdzīvot un nesarūgt. Tā vērs mūsu uzmanību uz rakstītā vārda nozīmi cilvēka dzīvē ierobežotas brīvības apstākļos, kad rakstīšana ir kļuvusi par nepieciešamību, ļaujot sasniegt garīgo brīvību.

Izstādes vēstījums organizēts septiņās tematiskajās sadaļās: rakstīt lai izdzīvotu, lai neaizmirstu, lai uzturētu cerību, lai pretotos, lai justos vienoti, lai saglabātu savu patību un lai mīlētu.

Šī izstāde ir sava veida turpinājums iepriekšējām izstādēm: "Nevar nerakstīt" (Latvijas Nacionālajā bibliotēkā 2016. gadā) un "Sibīrijas vēstules" (Strasbūras nacionālajā universitātes bibliotēkā 2023. gadā), vairāk uzmanības pievēršot tieši vecāku un bērnu vai jauniešu vēstulēm un cilcēka iekšējai nepieciešamībai rakstīt. Žils Bonviāls, biedrības "Les Amis de l'Esparrou" prezidents, uzskata, ka mūsdienu pasaulē, kurā turpinās individuālo brīvību un tautu pašnoteikšanās tiesību ierobežošana, tā vēl arvien ir aktualitāte.

Izstādi atbalsta Valsts kultūrkapitāla fonds, Tukuma novada pašvaldība, biedrības: "Prieuré de Marcévol", "Les Amis de l'Esparrou" un "Maecenae", kā arī Austrumu Pireneju departamenta pašvaldība Francijā un "Via Ars" Latvijā.

Izstāde Marcevol prioritājā skatāma līdz 2023.gada 30.septembrim.

Informāciju apkopojā:

Tukuma muzeja

Komunikācijas nodaļa

Tālr.: (+371) 20247001

E-pasts: pr@tukumamuzejs.lv

Sekoiet aktualitātēm www.tukumamuzejs.lv. Twitter: [Tukumamuzejs](#). **Facebook:** [Tukuma muzejs](#), [Tukuma Mākslas muzejs](#), [Durbes pils](#), [Mākslas galerija „Durvis”](#), [Tukuma Pils tornis](#), [Tukuma Audēju darbnīca](#), [Pastariņa muzejs](#), [Džūkstes Pasaku muzejs](#).